

Н. О. Костюк

Нижанківський Нестор Остапович

НИЖАНКІВСЬКИЙ Нестор Остапович (31. 08. 1893, м. Бережани, нині Терноп. обл. – 12. 04. 1940, м. Лодзь, Польща, перепохов. у м. Стрий Львів. обл.) – композитор, піаніст, педагог, музично-громадський діяч. Син Остапа, брат Степана, чоловік Меланії, батько Олега, двоюрід. брат Омеляна і Зенона Нижанківських, дід Л.-А. Нижанківської-Кукс. Доктор філософії (1923). У 1918 вступив в УГА. Навч. у Вищому муз. інституті у Львові, Віден. муз. академії (1920–23; кл. Й. Маркса). Удосконалював майстерність у Праз. консерваторії та школі вищої майстерності (1928; кл. В. Новака). 1928–39 викладав в Укр. пед. інституті у Празі, Вищому муз. інституті (завідувач кафедри теорії музики і композиції) у Львові. 1928 був делегований від Укр. пед. інституту разом із Ф. Шешком для участі у 1-му Міжнар. конгресі нар. мистецтва, організованого Міжнар. інститутом інтелектуал. співпраці при Союзі народів. Працював муз. критиком г. «Українські вісті». Співорганізатор і 1-й голова Союзу укр. профес. музик у Львові. Виступав зі співаками О. Бандрівською, М. Голинським, М. Дудою, Є. Зарицькою, С. Крушельницькою, Р. Орленком, О. Руснаком, М. Сабат-Свірською, І. Синенькою-Іваницькою, В. Тисяком, Т. Юськівим-Тереном та ін.; інструменталістами Б. Бережницьким, Є. Перфецьким, В. Цісіком. У композитор. стилі Н. синтезовано романтич. традиції і модерні тенденції, елементи сецесії і необароко. Образність (переважно з домінуванням лірико-психол. чинників) знач. мірою зумовила особливості жанр. палітри (переважно різні типи мініатюри) та стилістики. Пісня «Зродились ми великої години» (сл. О. Бабія) стала гімном укр. націоналістів. У Стрию створ. Музей родини Нижанківських, започатковано Всеукр. конкурс юних піаністів ім. Н. (1997). Тв.: для симф. оркестру – Полонез (1926), «Похоронний марш» (1936); для віолончелі і фортепіано – «Сентиментальний вальс»; для фортепіано – Прелюдія і фуга на укр. тему (1914–15), Вальс (1917), Варіації на укр. тему («Великі варіації», 1920–23), «З мого щоденника» (1921),

«Відповідь на картку з Мадрида» (1925), «Маленька сюїта» (1928), «Intermezzo» (1934), альбом мініатюр «Фортепіанні твори для молоді»; хори – «Був май на небі» (сл. Б. Лепкого, не зберігся), «Галочка» (1927, сл. М. Обідного), «Гей, не дивуйтесь» (1925), «Многая літа», «Наймит» (сл. І. Франка; обидва – 1933), «Піскар» (сл. С. Яричевського), «Сонце “Просвіти”», «Чорне море» та ін. (багато з них втрачено); солоспіви – «Чому я пробудивсь?», «Осінь» (обидва – сл. М. Семаки), «Жита» (сл. Олександра Олеса), «Засумуй, трембіто» (сл. Р. Купчинського; усі – 1920-і рр.), «Поклін тобі, зів'яла квітко» (1933, сл. І. Франка), «Снишся мені так живо, ясно» (сл. Б. Лепкого), «Ти, любчику, за горою» (сл. Уляни Кравченко), «Не співай по весні» (сл. І. Манжури), молитва «Богородице Діво»; хор. обробки нар. пісень; музика до п'єси «Кирка з Льолею» Ю. Косача.

Рекомендована література

1. Барвінський В. Нестор Нижанківський // Наші дні. 1942, січ.;
2. Зиблікевич Є. Нестор Нижанківський під час Першої світової війни. Філадельфія, 1968;
3. Соневицький І. Композиторська спадщина Нестора Нижанківського. Рим, 1972;
4. Булка Ю. Нестор Нижанківський. К., 1972;
5. Його ж. Нестор Нижанківський. Життя і творчість. Л.; Нью-Йорк, 1997;
6. Костюк Н. Проблема українського музичного стилю в публікаціях галицьких музикознавців і критиків // Музика Галичини. Л., 1999. Т. 2;
7. Її ж. Неотенденції в камерно-інструментальній творчості Нестора Нижанківського // Там само. 2000. Т. 5;
8. Кияновська Л. Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ–ХХ ст. Т., 2000;
9. Кашкадамова Н. Фортеп'яне мистецтво у Львові: Ст. Рец. Мат. Т., 2001;
10. Ніколаєва Л. Елементи стилю модерн (сецесії) у вокально-фортепіанних дуетах Нестора Нижанківського // Укр. мистецтвознавство. К., 2010. Вип. 10.

Бібліографічний опис:

Нижанківський Нестор Остапович / Н. О. Костюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-72066>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).